

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 46/06-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. júna 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránya a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom [REDACTED] ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd Okresným súdom Bratislava III v konaní sp. zn. 10 C 81/04, a takto

rozhodol:

1. Základné právo [REDACTED], na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 10 C 81/04 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III prikazuje v konaní sp. zn. 10 C 81/04 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. MUDr. [REDAKOVANÉ], priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], trovy právneho zastúpenia v sume 6 826 Sk (slovom šesťtisícosemstodvadsaťšesť slovenských korún) právnemu zástupcovi [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na účet [REDAKOVANÉ] vedený v peňažnom ústave [REDAKOVANÉ], do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažnosti [REDAKOVANÉ], vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. januára 2006 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 10 C 81/04.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 46/06-11 z 10. februára 2006 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, pričom vo zvyšnej časti sťažnosť sťažovateľa odmietol.

Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu, ktorá mu bola doručená 3. apríla 2006, vyjadril, že okresný súd netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľa vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 6. apríla 2006 oznámil, že netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa ustanovenia § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na charakter posudzovanej veci, v ktorej je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že 2. apríla 2004 podal Okresnému súdu Bratislava IV návrh na začatie konania vo veci ochrany osobnosti, ktorý bol 15. apríla 2004 z dôvodu miestnej nepríslušnosti postúpený okresnému súdu, kde mu bola pridelená sp. zn. 10 C 81/04.

Sťažovateľ písomným podaním z 31. mája 2005 požiadal okresný súd o nariadenie termínu pojednávania, „... avšak do dnešného dňa mu nebola daná žiadna odpoveď na jeho žiadosť. Od podania žalobného návrhu doručeného na príslušný súd 15. apríla 2004 uplynulo už viac ako 21 mesiacov“.

Sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu 21. septembra 2005 sťažnosť na prietahy v konaní, „... ktorú zaslal na vedomie tiež Ministerstvu spravodlivosti SR. Podaná sťažnosť na prietahy v konaní zo dňa 21. 9. 2005 nebola dodnes vyriešená a vo veci nebol vykonaný žiadny úkon zo strany príslušného súdu napriek urgenciám o vytýčenie pojednávania“.

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti sťažovateľ vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny

v konaní sp. zn. 10 C 81/04 a prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov, pričom zároveň požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 200 000 Sk a náhrady trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd výzvou z 29. marca 2006 požiadal predsedu okresného súdu, aby sa v zmysle ustanovenia § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyjadril k sťažnosti sťažovateľa. Predseda okresného súdu v stanovisku doručenom ústavnému súdu 17. mája 2006 uviedol prehľad úkonov vykonaných v danej veci a vyjadril sa, že „ *Je pravdou, že v čase od 6. 8. 2004 kedy bolo súdu doručené vyjadrenie odporcu do 21. 2. 2006 kedy bol vytýčený termín pojednávania sa vo veci nekonalo a to najmä z dôvodu pretrvávajúcich zdravotných problémov zákonnej sudkyne, ktorá bola v tom čase opakovane práceneschopná*“.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľa, stanoviska predsedu okresného súdu, ako aj podrobného preštudovania spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 81/04 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Sťažovateľ doručil 2. apríla 2004 Okresnému súdu Bratislava IV žalobu o ochranu osobnosti s prílohami proti odporkyni – súkromno-právnej televíznej spoločnosti. Okresný súd Bratislava IV vydal 15. apríla 2004 pokyn na postúpenie veci okresnému súdu z dôvodu miestnej nepríslušnosti. Posudzovaný spis bol okresnému súdu doručený 19. apríla 2004.

Okresný súd vydal 4. mája 2004 pokyn na doručenie výzvy sťažovateľovi, aby uhradil súdny poplatok v určenej lehote. Podľa záznamu okresného súdu o platbe bol požadovaný súdny poplatok uhradený 17. mája 2004.

Okresný súd vydal 15. júna 2004 pokyn na doručenie žaloby sťažovateľa odporkyni na vyjadrenie. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 21. júla 2004 nahliadla v uvedený deň do predmetného spisu právna zástupkyňa odporkyne. Právna zástupkyňa

odporkyne doručila okresnému súdu 21. júla 2004 žiadosť o predĺženie lehoty na vyjadrenie k žalobe sťažovateľa.

Právna zástupkyňa odporkyne doručila okresnému súdu 6. augusta 2004 vyjadrenie k žalobe sťažovateľa. Kancelária okresného súdu vydala 12. augusta 2004 pokyn na predloženie spisu zákonnej sudkyni na ďalšie konanie.

Okresný súd nariadil 21. februára 2006 termín pojednávania na 21. marec 2006. Právna zástupkyňa odporkyne doručila okresnému súdu 15. marca 2006 žiadosť o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní z dôvodu kolízie termínov a vytýčenie pojednávania na iný termín.

Pojednávanie 21. marca 2006 bolo uznesením odročené na 25. apríl 2006 z dôvodu neúčasti odporkyne a jej právnej zástupkyne. Zákonná sudkyňa sa k priebehu posudzovaného konania vyjadrila listom predsedovi okresného súdu z 18. apríla 2006. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 19. apríla 2006 vyjadrenie a písomnosti týkajúce sa predmetu konania.

Na pojednávaní 25. apríla 2006 účastníci konania požiadali súd o poskytnutie lehoty na mimosúdne riešenie predmetnej veci a pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito, aby účastníci konania v lehote jedného mesiaca súdu oznámili, či bola uzavretá mimosúdna dohoda. Uvedeným záznamom (č. I. 72) posudzovaný spis končí.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. V zmysle čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne a bez zbytočných prietáhov.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu, pričom nestačí, že štátny orgán vo veci koná (napr. rozhodnutia II. ÚS 157/02, I. ÚS 76/03). Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99, III. ÚS 127/03 a ďalšie).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, II. ÚS 32/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitosť veci“, ústavný súd konštatuje, že predmetom sporu je návrh vo veci ochrany osobnosti, teda ide o vec, ktorá po právnej stránke patrí do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Skutkovú stránku v oblasti ochrany osobnosti ústavný súd posudzuje obvykle ako zložitú, v predmetnom prípade sa však zatiaľ uskutočnilo len jedno riadne pojednávanie, preto nie je možné

v danom štádiu hodnotiť dĺžku konania v súvislosti so skutkovou náročnosťou veci – napr. rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 336/05.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny. Ústavný súd v tejto súvislosti nezistil žiadnu okolnosť v správaní s'ťažovateľa, ktorou by prispel k zbytočným priet'ahom v konaní. S'ťažovateľ podal 21. septembra 2005 s'ťažnosť na priet'ahy v konaní, čím dal najavo nespokojnosť s rýchlou priebehom predmetného konania.

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu vyššie uvedeného základného práva, ústavný súd zistil, že okresný súd bol v určitých obdobiach nečinný, pričom plynulému prejednávaniu danej veci nebránila žiadna zákonná prekážka (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

Ústavný súd s prihliadnutím aj na ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku vyhodnotil postup okresného súdu v období od 6. augusta 2004 do 21. februára 2006 ako časový úsek, v ktorom došlo nečinnosťou okresného súdu k zbytočným priet'ahom v posudzovanom konaní v celkovej dĺžke 18,5 mesiacov.

Predseda okresného súdu v stanovisku z 9. mája 2006 uviedol, že okresný súd bol v posudzovanom konaní nečinný v období od 6. augusta 2004 do 21. februára 2006 z dôvodu pretrvávajúcich zdravotných problémov zákonnej sudkyne, ktorá bola viackrát práceneschopná.

Na základe uvedených dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v uvedenom období, tak ako mu ho zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti žiadal, aby ústavný súd po vyslovení porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny prikázal okresnému súdu konať v uvedenej veci bez zbytočných prietáhov. Z uvedeného dôvodu ústavný súd prikázal v danej veci okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov.

IV.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení práva sťažovateľa, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

Ústavný súd pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vzal do úvahy obdobie nečinnosti okresného súdu, ako aj okolnosť, že sťažovateľ svojím správaním neprispel k zbytočným prietahom v predmetnom konaní. Ústavný súd v okolnostiach tejto veci považuje sumu 30 000 Sk pre sťažovateľa za primeranú so zreteľom na konkrétne

okolnosti posudzovanej veci, najmä dĺžku zbytočných prietáhov v danom konaní, ako aj mimoriadny význam predmetu konania pre sťažovateľa (ochrana osobnosti). Žiadosti sťažovateľa, ktorý požadoval priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 200 000 Sk, ústavný súd vo zvyšnej časti nevyhovel, lebo bola zjavne neprimeraná rozsahu a intenzite porušenia jeho práv.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru, aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je prípadná náhrada škody.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník konania. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý zakotvuje výnimku z tejto zásady, ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa bolo porušené, a teda mal vo veci úspech.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna šestina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Vzhľadom na skutočnosť, že dva úkony právnej služby boli zrealizované v roku 2006, ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2005 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 16 381 Sk, preto ústavný súd priznal náhradu trov za dva úkony právnej pomoci, každý v hodnote 2 730 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., t. j. dvakrát 164 Sk.

Podľa ustanovenia § 18 ods. 4 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. ak je advokát platiteľom dane z pridanej hodnoty, zvyšuje sa tarifná odmena určená podľa § 9 až 14 o daň z pridanej hodnoty. Právny zástupca sťažovateľa pripojil k vyjadreniu z 22. mája 2006 fotokópiu osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 6 826 Sk, ktorú ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľa (ustanovenie § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto nálezu.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2006